

da se v pisni dotiki z ljudmi, ki samo slovensko razumejo, nemškega jezika poslužujejo, in da zlasti še celó čisto kratke odloke, povabila, plačilne naloge itd. po nemški izdelujejo, ter da se tako ravna tudi s takimi občinami (srenjami), ki vse vloge samo v slovenskem jeziku podajajo. — Ne dá se tajiti, da tako ravnanje ni le obstoječim, določnim ukazom naravnost nasprotno, ampak da hoče zlasti v poslednjem primerljivi toliko reči, kakor da bi bili uradniki deželnemu jeziku neprijazni, kar mora med ljudstvom po pravici nejevoljo izbuditi. Določbe, da se mora slovenski jezik v uradni dotiki s takimi ljudmi, ki znajo samo kranjsko, rabiti, izvirajo iz postavne ravnopravnosti, ki je vsem državljanom brez razločka, ktere narodnosti so, po ustavi spoznana in zagotovljena, in ki se tiče tudi rabe maternega jezika; zatoraj se pravičnim ljudskim zahtevam v tem oziru zadostovati mora. — Vsled tega se nalaga vsem semkaj podložnim c. kr. davkovskim gosposkam, uradom in uradnikom, naj si brez izgovora, brez izjeme in po vsi resnici prizadevajo, da bodo v dotiki z ljudmi, ki znajo samo slovensko, vsa ustmena in pismena opravila v tem jeziku opravljali. Zlasti se pri tej priliki c. k. davkarijam ukazuje, naj ljudem, ki znajo samo slovensko, v davkovske bukvice, ko pridejo prvič spet plačevati, pod nemški nadpis za gotovo tudi slovenskega vpišejo. — C. kr. finančna direkcija se bo pri vsaki priložnosti, zlasti pa, kedar ljudje pri svojih tukajšnjih opravilih bukvice seboj prinesó — kar se mnogokrat zgodí — prepričevala, ali se tudi temu posebnemu nalogu zadostuje ali ne. — Kdor s tem danih zapovedi ne spolnuje, ta je krivec službene nepokornosti ter se bo po disciplinarni poti kaznoval. — Ta ukaz morajo pri vsakem uradu, do kterege se pošlje, vsi semkaj podložni uradniki podpisati, da so ga videli; po tem naj se v uradni sobi na kakem dobro vidnem mestu nabije, in prejetje naj se semkaj potrdi.“ —

Tako se glasí ta ukaz. On je gotovo prav energičen in določen. Ali bo pa tudi zdaten? To bomo videli. Za zdaj dvomimo in mislimo, da bodo nemškutarski uradniki za ta ukaz ravno toliko marali, kolikor so marali za vse prejšnje te vrste. Ali ni bil tudi ukaz po bivšem pravosodnem ministru Hye-tu do sodnijskih gosposk, ali oni po grofu Taaffe-tu do političkih gosposk izdani, ter po deželnem predsedniku baronu Konradu že enekrati ponavljani ukaz tudi energičen, določen in jasen? In vendar, koliko je pomagal? Ali se Elsner, ali se Šusteršič, ali Derbič, Ogrinec, Fladung in drugi mnogi za-nj kaj menijo? Toliko, kot za lanski sneg! In kaj se je dozdej komu zavolj te „službene nepokornosti“ še zgodilo? Nobenemu nič. Viša sodnija ne reče nič; državni pravdnik nič; deželna vlada nič. Ali ta nepokornost komu zavira večo službo dobiti? Bog ne daj! še priporoča ga, da se prav rad tak uradnik, ki se zvesto ravna po ukazu, preskoči, češ, da je „des Slovenismus anrühig“. Naj reče kdo, da ni tako? Ako tedaj od vseh takih in enakih uradnih ukazov nič ne pričakujemo, mislimo, da je naše nezaupanje po dozdanjih skušnjah popolnoma opravičeno. Zato zahtevamo v tej reči jasno in določno deželno postavu, in se obračamo spet naravnost do deželnega zbora s prošnjo, naj ne miruje pred, dokler s pritrditvijo Njih Veličanstva take postave ne dožene. Če je vladi resnica za ravnopravnost, zakaj se obotavlja zagovarjati postavu, ki jo je sklenil deželni zbor.

— (Poziv.) Avstrijsko patriočno pomočno društvo na Dunaji je v očigled pogubne vojske, ki se je vnela na zahodu Evrope, izdalo po načelu stroge neutralnosti oklic do ljudstva, naj v pomoč priteče ranjencem in nesrečnikom obeh sovražnih si strank, bodi-si z gotovim

denarjem bodi-si z blagom. Vzbudilo je patriočno društvo s tem hvaležen spomin na obilno pomoč, ki so jo ob času hude vojskine stiske dobivali avstrijski ranjenci od nemških in francoskih društev in ljudomilih zasebnikov iz vnanjih dežel.

Prebivalci na Kranjskem! Z enakim načelom človeškega sočutja in v isti cilj in konec se do Vas obrača podpisano gospinsko društvo ljubljansko in Vas prosi, da svoje blagodare doprinesete v denarji ali blagu, s posebno določenim namenom ali brez tega. — Prineske blagovolite poslati vredništvu tega časnika ali pa društvenemu tajniku Rudolfu Endlicher-ju (na novem trgu hiš. št. 219), od koder se pošljejo patriočnemu društvu na Dunaj, da jih ono odpravi, kamor in kakor so namenjeni.

Od odbora gospinskega društva za ranjene in bolne vojake.

V Ljubljani 28. julija 1870.

Vilhelmina baronica Conrad-Eibesfeldova,
predstojnica.

Rudolf Endlicher, tajnik.

— (Poslano.) Podpisani uradniki „Slavije“ oznamo, oziraje se na opombo v 87. številu „Slov. Nar.“, da po dovršeni organizaciji z glavnim ravnateljstvom smo sklenili le novo pogodbo in takoj zopet pot nastopili. — Vsacega, kdor bi se količkaj predrznil, banko nasproti slovanskemu občinstvu sumičiti, razglasujemo za obrekovalca.

V Ljubljani 30. julija 1870.

J. Kristan. Jan. Jereb. Ljud. Treo.

Robertu Endlicher-ju.

Cvetlice htela bi saditi
Najlepše, ki jih svet imá,
Na Tvojem grobu da bi rastle
Prepolne blagega duhá.

In slavčeka bi obudila,
Da peval viže bi sladké,
Saj cvet in duh in petje
Se angelju spodobi vse.

Da! angelj bil otrok si mili,
Iz neba klical si pomoč —
Iz nadčloveškega trpljenja
Končana je pretemna noč.

O tešite se starši, bratje
Ne jokaj se sestra ti!
Al ne čutiš kako dobro
Se ljubljencu domá godí?

V bliščečo gori le višavo
Čutila vzdignite srcá,
Kjer ljubi sinček zdaj hvaležen
Vam sreče prosi od Bogá.

Lujiza Pesjak-ova.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Cesarski patent od 29. julija razpušča deželni zbor česki (kteri edini dozdej ni bil razpuščen) in ukazuje nove volitve; — patent od 30. julija pa sklicuje vse deželne zборе na 20. dan t. m.; le českega na 27., tržaškega pa še le na 2. dan prihodnjega meseca. Državni zbor dunajski pa je že sklican na 5. dan prihodnjega meseca. Deželnim zborom je po takem odločen le celó kratek čas. Njegovo Veličanstvo pravi, da sedanji resni položaj evro-

pejski in osodepolna vojska blizo avstrijskih méj nakladajo vladarju dolžnost, da okoli sebe zbere vse zastope države svoje, zato bodo deželni zbori imeli glavno to nalogo, da volijo poslance v državni zbor in ta poslance v delegacije. — Pismo do Njegovega Veličanstva, v katerem ministerstva predsednik Potocki opravičuje še le sedanji razpust českega zbora, kaže prejasno, da je minister pravo meril z dvojno mero, a zdaj še le, ko so „časi nevarni“ postali, odstopi od te dvojne mere in nasvetuje tudi razpust českega zbora. Kakor pa je že navada, da ob časih nevarnosti se vlade sklicujejo na udanost narodov, tako tudi zdaj. Mi smo trdno prepričani, da narodi avstrijski vsi zvesti ostanemo cesarju in gospodu svojemu, — al „resni položaj“ vnanji mora vresničiti oni notranji mir, ono notranjo zadovoljnost med vlado in narodi vsemi, ktere dozdej še pogrešamo, in ki je podlaga vsaci patriotični žrtvi.

— Vladni dunajski časnik oglašja, da na vseučilišču v Gradcu se bodo vprihodnje nekteri pravoznanski predmeti učili slovenski, namreč: občni državljanski zakonik, prepirni in neprepirni postopnik, kazenski zakonik, kazenski postopnik, kupčijsko in menjiško pravo. — To je gotovo nekaj; al v Gradcu ni na pravem mestu; deželni zbor kranjski je drugače izzoval svoje želje.

— Kako malo se vkljub vsi dobri volji zaupa temu, da bode Avstrija mogla zunaj vojske ostati, kuje se iz tega, da se nameravajo trije armadini oddelki postaviti na noge, in da je 30. julija vojaško vozarstvo v Gradcu dobilo povelje, da vse svoje dopustence (urlavbarje) skliče.

— Konkordat, strašen trn v peti liberalcem, se bode tedaj preklical; tako je sklenilo ministerstvo. Za Avstrijo pride po njihovih mislih potem zlata dōba: ažiyo bo zginul, namesti bankovcev bomo šteli samo srebro in zlato, in naša armada bo zmagala, kjer koli se bode prikazala. Kdor ne verjame, plača počen groš.

Hrvaško. Prezvvišeni biškup Strossmajer je bil pri svojem dohodu iz Rima z nepopisljivo slavo sprejet od naroda trojedine kraljevine, a tem večja sramota ostane na véke magjaronski vladi, ki 6. dne t. m. posadi nekdanjega honvedskega feldpatra Mihajlovića na prestol nadškofa zagrebškega, in že zdaj snuje zlagan entuzijazem po ulicah oni dan.

Iz Rima. Francoska vlada je dala kardinalu Antonelliju vedeti, da vsa francoska armada papeževo deželo zapusti do 10. avgusta. Angleška vlada je papežu ponudila otok Malto za stanovališče; kralj laški pa ga je prosil, naj ostane v Rimu pod varstvom laške armade, ako bi mu varstva treba bilo. — Napoleon je Lahom in sebi na ljubo to storil, da zapusti francoska armada Rimsko deželo: Lahe si je s tem privezal za pomočnike v pruski vojski, sebi pa je s tem armadinim oddelkom pomnožil moč vojaško; tedaj le sebičnost na obojno stran! Bog vedi, kaj se vprihodnje godi s papeževo deželo.

Iz francosko-pruskega bojišča. Do danes (torek) popoldne še ni nič važnega slišati iz bojišča. Govori se sicer, da so Francozi dva polka Virtemberška hudó otepli, al prav gotovo tudi še ni, in velika boja ni bilo še nikjer. Cesar Napoleon je v Metz u pri armadi v velikih krdelih zbrani. Strašansk bode sek, kadar skočite armadi druga na drugo, ki se zdaj tako dolgo pripravljate na boj. Prihodnje „Novice“ prinesó gotovo že važne dogodbe. Naj danes svojim bralcem razodenejo še to-le pojasnilo:

Če dva človeka, ki sta na tihoma med seboj kako sleparijo skovala, se spréta in med njima ostane očiten

prepir, izvejo se potem vse njene zvijače, da se svet čudi in ga težko stane soditi: kdo da je večí slepár. One skrivnosti, ktere zdaj vlečete na dan pruska in francoska vlada, in ktere kakor bombe pokajo po svetu, še predno se je boj začel, prav očitno kažejo, da tudi državniki niso celó nič bolji kakor navadni prosti ljudje. Veliki angleški list „Times“ je nenadoma unidan prinesel pogodbo, ktero je po pismu Benedetti-a ponudila francoska vlada pruski vže pred vojsko v letu 1866. Svet je strmél, ko je slišal, kaj sta Francoz in Prus skrivaje kovala sebi na dobiček. V tej pogodbi obljubila je francoska vlada, da hoče tudi ona napasti Avstrijo s 300.000 vojaki, ako se zaveže pruska vlada, da jej hoče odstopiti nekoliko zemlje na levem bregu reke Rena. Posamesni stavki one pogodbe, ki je zdaj še le beli dan zagledala, so pa ti-le: 1. Francoska vlada pripoznava, da so vse dežele pruske dežele, ktere si je pribojevala pruska vlada v letu 1866.; tudi hoče pripomoči, da se severna nemška zveza popolnoma vresniči pa tudi ohrani. — 2. Pruska vlada obljubi francoski pripomoči v to, da francoska vlada dobi Luksemburg od kralja Holandskega, ali po odkupu ali kako drugače. — 3. Francoska vlada ne bode nasprotovala ožji zvezi severno-nemških dežel z južnimi nemškimi, samo da je izključena Avstrija. Zvezne te dežele utegnejo tudi imeti svoj skupni državni zbor, a zagotoviti se mora nemškim knezom, da svojim deželam ostanejo vladarji. — 4. Ako bi do tega prišlo, da francoska vlada obsede Belgijo s svojo armado, bode pruska vlada pomogla s svojimi vojaki ter se bojevala na suhem in na morji z ono vlado, ktera bi zaradi prisvojitve Belgije francoski vladi napovedala vojsko. — 5. V ta namen zvežete se francoska in pruska vlada na brambo in upor ter si zagotovljete, da druga drugi varuje njeno deželo. — To je ona glasovita pogodba, o kateri zdaj Benedetti trdi, da jo je prvi sprožil Bismark in da cesar Napoleon je ni odobril, kakor nasproti Bismark trdi, da kralj Vilhelm ni maral za to pogodbo, ktero mu je ponujal francoski poročnik Benedetti.

Milodari za pogorelce v Št. Rupertu.

Gospod baron Anton Zois 100 gold.

Listnica vredništva. Gosp. D. T. v P: Prejeli „Fon in Gerio“; hvala.

Žitna cena

v Ljubljani 30. julija 1870.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 40 — banaške 6 fl. — — turšice 3 fl. 50. — soršice 3 fl. 73. — rži 3 fl. 50. — ječmena 3 fl. — — prosa 2 fl. 90. — ajde 2 fl. 90. — ovsa 2 fl. 60 — Krompir 2 fl. —.

Žitna cena

v Kranji 25. julija 1870.

Vagán pšenice 5 fl. 85. — rži 4 fl. — — ječmena 3 fl. 60. — ovsa 2 fl. 80. — soršice 4 fl. 40. — ajde 3 fl. 55. — prosa 3 fl. 40. — krompirja 2 fl. 30. — fižola 3 fl. 84.

Kursi na Dunaji 2. avgusta.

5% metaliki 52 fl. 60 kr. Ažijo srebra 129 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 85 fl. — kr. Napoleondori 10 fl. 63 kr.

Loterijne srečke:

V Trstu 23. julija 1870: **53. 16. 89. 61. 79.**
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 6. avgusta 1870.